

Abivajav metsloom

Tänapäeva maailmas, kus elanikkonna arvukus kasvab ning inimasustus laieneb pidevalt, sagenevad ka kokkupuuted metsloomadega. Loomakaitseseaduse (LoKS) § 2 lõike 1 järgi on loom imetaja, lind, roomaja, kahepaikne, kala või selgrootu. Keskkonnaameti pädevusse kuuluvad loomad, keda ei loeta LoKS-i §-s 2 kirjeldatud põllumajandusloomade, lemmikloomade ega katseloomade hulka.

Metsloomade hättasattumise põhjuseid on palju ja mitmed neist on seotud looduse loomuliku toimimisega (nt kisklus, konkurents jne) ning inimese sekkumine pole vajalik. Küll aga on olukordi, kus metsloomade abitu olukorra on põhjustanud inimese tegevus või tegevusetus. Vastavalt looduskaitseseaduse (LKS) § 62 lõikele 1 korraldab neis olukordades metsloomade abistamist Päästeamet või Keskkonnaamet. Enamikul juhtudel piisab vaid teataja nõustamisest ning sündmuspaigale kohale minna vaja ei ole.

Vältimaks asjatut sekkumist metslooma ellu, on oluline eelnevalt kindlaks teha, kas tegu on abituse seisundis või pelgalt abituna näiva loomaga (tabel 1). Keskkonnaamet korraldab üksnes abituse seisundis loomadele abi osutamise ja/või nende elujõulisuse taastamise.

Tabel 1. Tunnused, mille alusel võib looma lugeda abituks või abituna näivaks

Abituse seisundis loom	Abituna näiv loom
Noorloom, kes on orvustunud ning kelle orvustumine on tõendatud / orvustumise kohta on selge veendumus.	Noorloom, kes näib abitu, kuid kelle orvustumine pole tõendatud / orvustumise kohta puudub kindel veendumus.
Loom, kelle vigastus on nii suur, et see ei parane iseeneslikult.	Loom, kes käitub ebatavaliselt, kuid kel ei ole silmanähtavat füüsilist traumat.
Loom, kes on sattunud väljapoole oma loomulikku elukeskkonda ning kes ei pääse sinna tagasi ilma kõrvalise abita.	Loomataudikahtlusega või loomataudi nakatunud loom.
Linnaloom, kelle organismi talitus on haiguse tulemusel häiritud sellisel määral, et ta ei suuda enam iseenda eest hoolt kanda.	Linnaloom ehk loom, kes elab alaliselt linna territooriumil.

Orvustunud noorloomi saab pidada abituks vaid juhul, kui on tõendatud, et loomavanem on hukkunud või vigastatud sellisel määral, et loom ei ole enam võimeline oma järglast üles kasvatama. Tõenäosus, et noorloom saab ka tulevikus looduses hakkama, on kõige suurem siis, kui loom on üles kasvanud oma vanema, mitte inimese kõrval. Juhtudel, kus loomavanema hukkumine ei ole tõendatud, tuleb loomavanemale anda võimalus naasta oma poja juurde enne inimsekkumist.

Looma võib pidada abituks, kui tema vigastatus on nii suur, et see ei parane iseeneslikult. Sellises olukorras on sageli loomad, kes on saanud autolt löögi ja vigastanud oma selgroogu. Küll aga on mitmeid kergemaid vigastusi, millest taastumiseks ei ole vaja inimese abi. Näiteks võib vastu akent lennanud linnul kuluda põrutusest taastumiseks mitu tundi ning enamikul juhtudel ei ole inimsekkumine vajalik.

Loom, kes käitub kummaliselt, kuid kellel ei ole silmanähtavat füüsilist traumat, loetakse abituna näivaks loomaks. Ebatavaliselt võivad käituda näiteks kärntõvesse või mõnda muusse haigusesse nakatunud loomad, kes pole aga abitud, kuna nende normaalne talitlus ei ole häiritud. Haigused on osa looduse loomulikust toimimisest ning looma organismi ülesanne on nendega võidelda. Küll aga võib haigus pikema aja jooksul looma organismi niivõrd kurnata, et ta ei suuda enam iseenda eest hoolt kanda ning nõrkeb. Juhul kui sellises seisundis loom satub kergesti kättesaadava toidu või varjepaiga otsingul inimasustuse lähedale ning sealt omal käel lahkuda ei suuda, osutatakse looma edasiste kannatuste vältimiseks talle abi. Abituks ei loeta loomataudikahtlusega või loomataudi nakatunud loomi.

Linnaloom ehk loom, kes elab alaliselt tiheasustusala territooriumil, ei ole abitus seisundis. Kui loom satub väljapoole oma loomulikku elukeskkonda ning ta ei pääse sinna ilma kõrvalise abita tagasi (nt on füüsiliselt kinni jäänud või kuhugi kukkunud), on tegemist abitu loomaga.

Kapronvõrku takerdunud kivinugis, kes vajas abitust olukorrast pääsemiseks inimese abi. Foto Anneli Huik

Viimati uuendatud 10.01.2025